

Linii directoare ale dezvoltării profesiei de psiholog

DRAFT 2018-09-12

Dezvoltarea profesiei de psiholog reprezintă o aspirație și un set de ținte ale întregii comunități, atât ale membrilor Colegiului cât și ale reprezentanților acestor membri, din forurile de conducere.

Linii directoare ale dezvoltării profesiei de psiholog din prezentul draft sunt formulate cu ajutorul și prin consultarea largă a întregii comunități și vor servi, după adoptare, orientării, planificării strategice și alinierii tuturor eforturilor comunității și forurilor Colegiului pe direcția țăintelor dorite.

Responsabilitatea pentru a urma aceste linii directoare și a pune în fapt acțiuni care duc la dezvoltarea profesiei este împărtășită și revine atât membrilor comunității cât și reprezentanților ei, fiecare însă în manierele și cu mijloacele și instrumentele specifice pe care le deține.

Au fost identificate țintele majore și propuse linii directoare (unele detaliate cu subpuncte notate cu litere) care duc la atingerea acestora și mai multe dintre ele au listate dedesubt, cu liniuță, în mod ilustrativ, un număr de acțiuni sau măsuri posibile, care ar putea fi adoptate pentru urmărirea acestora.

Țintele au fost formulate la timpul prezent pentru a evoca mai bine starea de lucruri dorită și sunt alăturări complexe de scopuri și reprezentări care exprimă viziunea de progres în profesie a membrilor comunității psihologilor. Ele nu sunt expresii ale realității actuale, ci dorite, și au sens dacă le alăturăm "Am vrea să ajungem să putem afirma că ..."

Dezvoltarea profesiei de psiholog va fi sub semnul accentului pus pe **calitate**.

Ținte generale

I. Profesia de psiholog este o profesie de **prestigiu**, cu **notorietate**, exercitată în mod **etic și eficace**, de psihologi cu o **competență înaltă**, cu o **ținută profesională**, care oferă **servicii de calitate, valorizate social, bine remunerate**, utilizând **instrumente cu bază științifică** și cu **rezultate evidențiable, măsurabile**.

II. Psihologii au **flexibilitate în opțiunile** pentru exercitarea profesiei și fiscalizare, au o **satisfacție profesională** și o **calitate a vieții** ridicată, sunt **susținuți instituțional** și **se implică** în viața profesiei.

III. Profesia de psiholog este **diferențiată** de alte profesii, **vizibilă** social și instituțional, este **cunoscută** și **apreciată** de public, mass-media și instituții, **solicitată** în toate ariile vieții sociale, **accesibilă** larg populației, prin **susținerea de la buget** a accesului la servicii psihologice.

IV. Viața profesională a psihologilor **este descentralizată**, cu o creștere a importanței și ponderii celei locale din filiale. Filialele teritoriale au o **autonomie crescută** spre limita maximă permisă de lege.

- filiale cu personalitate juridică și fiscală, autonomie financiară a filialelor, cuplată cu o viabilitate financiară a filialelor,
- organizarea de manifestări profesionale creditate la nivel de filială,
- avizarea de programe de formare profesională continuă la nivel de filială,
- implementarea controlului profesional la nivel de filială.

V. CPR își clarifică rolul, responsabilitățile și atribuțiile sale, le **afirmă și exercită** în mod **suveran** și cu **autonomie decizională**, cu **competență, relevanță, eficiență, responsabilitate și integritate**, în condițiile / limitele legii.

CPR **reglementează** profesia de psiholog, **reprezintă și ocrotește** interesele psihologilor (**promovează, protejează** profesia de psiholog, **oferă susținere și suport** psihologilor). CPR **administrează eficient** resurse pentru exercitarea atribuțiilor legale cu rezultat și impact.

VI. CPR devine un actor european în profesia de psiholog, ajunge la o **recunoaștere europeană și internațională** a competențelor profesionale dobândite și exercitate în România, obține o **mobilitate crescută pe piața europeană și internațională** a serviciilor de psihologie și a forței de muncă și recunoașterea în România a formărilor profesionale și competențelor dobândite în străinătate.

VII. CPR este dedicat **protejării publicului**, celor care beneficiază de serviciile psihologice, și își îmbrățișează această misiune prin asigurarea **respectului față de beneficiarii** serviciilor psihologice și prin asigurarea unui **nivel de calitate suficient de ridicat** în serviciile de psihologie încât să avanseze binele și să minimizeze riscurile și posibilitatea derapajelor profesionale.

Linii directoare

1. Creșterea nivelului de competență al psihologilor și Creșterea calității serviciilor.

Creșterea nivelului de competență și a calității serviciilor de psihologie este condiționată de creșterea calității formării complementare/ de bază, practicii și voluntariatului, supervizării și formării continue.

- instituirea de standarde minime, clare, de competență a psihologilor pe domenii și specialități profesionale,
- evaluarea obiectivă și profesionistă a atingerii standardelor necesare certificării pe domenii și trepte și competențe profesionale,
- creșterea nivelului de pregătire și a calității pregătirii profesionale,
- aderarea la și promovarea perspectivei științifice în psihologie: *scientist practitioner* și *evidence based*,
- creșterea nivelului ținutei profesionale și etice a psihologilor, prin antrenament etic la toate nivelurile formării și dezvoltării profesionale,
- dezvoltare personală pentru psihologi,
- elaborarea și publicarea de ghiduri de bună practică în psihologie, pe specialități și tipuri de activități (nu reglementări, pentru evitarea supra-reglementării),
- implementarea controlului profesional la nivel de filială privind respectarea condițiilor minime de furnizare a serviciilor psihologice,
- practică bazată pe dovezi, documentată sistematic,
- avizarea intervențiilor și nu doar a testelor, în comisia de metodologie,
- platforma online pentru feedback de la beneficiari privind calitatea serviciilor primite,

2. Creșterea calității formării

- standarde clare de calitate în formarea universitară și extra-universitară,
- standarde clare de avizare a formărilor universitare și extra-universitare, cu accent pe clădirea competențelor,
- standarde minime de calitate, dar evitarea supra-reglementării și supra-controlului,
- studii 3+2 în domeniul de specializare (master obligatoriu în domeniu),
- credite pe domeniul profesional, nu pe specialitate,
- accent mai mare pus pe componentă practică în dezvoltarea de competențe, pe întreg parcursul formării profesionale,

- reglementarea mai clară a statutului asociațiilor profesionale și altor organizații în procesul de formare,
- reglementarea mai clară a întregului proces de formare profesională,
- etc.

3. Creșterea calității supervizării

- prevederi clare privind scopul, obiectivele, competențele care trebuie monitorizate și dezvoltate în supervizare - claritate în "rezultat",
- prevederi clare privind desfășurarea procesului de supervizare, modalitățile de desfășurare, activități obligatorii și opționale, moduri de documentare transparentă a procesului de supervizare - claritate în "proces",
- prevederi clare privind perioada minimă de supervizare, numărul minim de ore și limita maximă,
- instituirea de standarde ale activității de supervizare,
- ghiduri de bune practici pentru supervizare, pentru supervizori și supervizați,
- formare continuă a supervizorilor.

4. Creșterea calității voluntariatului și practicii profesionale

- stabilirea condițiilor pentru acceptarea voluntariatului ca 'vechime în profesie',
- stabilirea manierelor optime de documentare a voluntariatului și practicii profesionale,
- corelarea cerințelor privind voluntariatul și practica profesională cu cerințele și reglementările privind supervizarea și responsabilitățile ce revin supervizorilor.

5. Creșterea calității implicării și participării la viața profesiei.

- măsuri pentru construirea Comunității și promovarea conectării profesionale,
- manifestări profesionale regulate la nivel de filială,
- gândirea unor maniere de încurajare a feedback-ului legat de proiectele în derulare ale forurilor de conducere.

6. Creșterea calității reglementării în CPR, prin reglementare competentă, relevantă și eficientă

a) Reglementarea în CPR se face **transparent, consultativ, democratic**, asigurând o bună **informare** despre intențiile de reglementare și proiectele aflate în derulare și asigurând un **timp corespunzător** până la adoptarea măsurilor, pentru a permite input de la resursele relevante de expertiză externă, și pentru a permite studierea, reflectarea, dezbaterea și lobby-ul la reprezentanții din forurile de conducere. CPR se consultă în vederea reglementării cu practicienii și cu ceilalți actori sociali relevanți (ministere, universități, asociații nonprofit etc.).

b) În stabilirea competențelor profesionale ale psihologului și a modalităților de evaluare și certificare a acestor competențe, CPR va pleca de la **evaluarea contextelor practice** și situațiilor reale de exercitare a profesiei și **se va raporta la bunele practici internaționale** din domeniu. Descrierea și evaluarea realistă și aliniată internațional a competențelor va sta la baza **standardelor de calitate** și a altor norme și reglementări interne ale Colegiului.

c) CPR va realiza o **certificare profesionistă** și cât mai **obiectivă** a competențelor și calificărilor:

- examinare națională de cunoștințe și competențe pentru intrarea în profesie și/sau de trecere spre autonomie profesională și/sau schimbarea de treaptă profesională,
- introducerea evaluării de portofoliu pentru evaluarea competențelor, pentru treptele mai înalte profesionale,
- criterii explicite și modalități explicite de evaluare pe care să fie bazată pe analiză de portofoliu la trecerea la alte trepte.

d) CPR prin forurile sale va simplifica și corela unitar reglementările și va elimina supra-reglementarea.

7. Creșterea responsabilității și a integrității. CPR reglementează și reprezintă interesele profesionale ale psihologilor cu **responsabilitate** și cu **integritate**:

- vot deschis, nominal, în forurile de conducere,
- instituirea de standarde minime pentru activitatea membrilor forurilor de conducere,
- reglementari care să permită căi de revocare din funcție,
- ținerea promisiunilor electorale, mecanisme de a oferi feedback asupra și de a asigura asumarea responsabilității pentru îndeplinirea angajamentelor asumate,
- transparență decizională și financiară, definită și operaționalizată clar, prin reglementări și proceduri adoptate (de exemplu înființarea comisiei de cenzori, pentru controlul financiar continuu, traiectorii procedurale clare care asigură previzibilitate și participare etc.),
- reglementări pentru a defini clar, și a preveni situațiile de incompatibilitate și conflictul de interese, și pentru a răspunde eficace situațiilor în care este semnalat și constat,
- reglementări pentru a defini clar, și a preveni abuzul în funcție, traficul de influență, interferența negativă, părtinitoare, cu piața liberă a serviciilor,
- comunicarea cu respect și ținută profesională în interiorul forurilor de conducere, cu membrii și în public.

8. Reprezentarea profesiei și protejarea intereselor profesionale ale psihologilor

a) Inițiativă legislativă. CPR are inițiativă legislativă, monitorizează proiectele legislative și se implică în elaborării și modificări de legislație care implică profesia de psiholog.

- modificarea Legii 213 și a Normelor din HG 788:
- regândirea rolurilor, dimensiunii și clarificarea raporturilor dintre forurile de conducere,
- limitarea clara a numărului de mandate, la toate forurile de conducere,
- lărgirea opțiunilor de exercitare a profesiei și fiscalizare, cu includerea SRL-urilor, etc.
- regândirea sistemului de specializări, specialități și trepte profesionale, în aliniere cu practicile internaționale (scăderea numărului de specializări și specialități, cu transformarea unora dintre ele în competențe, în interiorul unei specializări, scăderea numărului de trepte profesionale, cu reducerea birocrăției și a costurilor de atestare).
- facilitarea legislativă a contractării directe pentru decontarea serviciilor psihologice cu CJAS,
- amendarea legii sănătății,
- etc.

b) Parteneriate și colaborări. CPR acționează cu **deschidere, informează,** comunică cu mass-media, societatea civilă și instituțiile statului și **realizează** cu acestea **colaborări, proiecte și parteneriate** relevante.

- colaborări și parteneriate cu ministerele (Sănătății, Educației, Muncii, Transporturilor etc.)
- invitarea de participanți observatori la ședințele forurilor de conducere,
- cultivarea relației cu mediul universitar și cu instituții de cercetare științifică,
- parteneriate cu asociațiile profesionale de prestigiu din țară și străinătate.

c) Promovarea imaginii publice a profesiei, pentru creșterea notorietății și a prestigiului profesiei.

- înființarea unui departament de *lobby, advocacy* și PR, la nivel administrativ și/sau înființarea unei comisii pentru imagine și lobby, la nivelul forurilor de conducere,

- campanii de promovare, de mediatizare, de informare, de educare pentru public,
- relații constante cu presa, responsabili pentru relațiile cu presa,
- ghid de informare online pentru public,
- site bine realizat, pentru anul 2018, cu secțiune pentru public
- promovarea imaginii pozitive a psihologului, cu restrângerea conflictului intra-profesional la zone mai puțin vizibile publicului larg,
- protejarea teritoriilor actuale în fața intruziunii altor profesii,
- lobby privind drepturile salariale / opinii divergente aici, de ex. "nu trebuie să facem din CPR un sindicat"

d) Dezvoltarea pieței de servicii de psihologie și protejarea intereselor profesionale ale psihologilor

- CPR ia măsuri eficiente de **protejare a intereselor profesionale** ale psihologilor:
- protecția legală a domeniilor și ariilor de competență și de exercitare a competențelor (prin modificări aduse în COR etc.) exclusiv de către psihologi.
 - descurajarea practicilor neconcurențiale și a concurenței neloiale între psihologi (control profesional eficient),
 - acțiuni legale împotriva celor ce practică fără respectarea cadrului legal,
 - eliminare timbre, cu găsirea unor modalități alternative de securizare a actului profesional,
 - măsuri disciplinare eficiente pentru încălcările deontologiei semnalate și documentate.

9. Creșterea calității managementului resurselor și activităților administrative

a) Optimizarea structurii de suport

- optimizarea structurii de suport în raport cu nevoile membrilor, pentru accesibilitate, comunicare eficientă, responsivitate (reacție rapidă),
- scăderea birocrăției,
- optimizarea structurii de suport în raport cu organele de conducere: președinte, filiale, comisii, comitet director, consiliu,
- proceduralizare care să asigure predictibilitate și eficiență,
- scăderea cheltuielilor care să permită reducerea taxelor,
- digitalizare,
- hot line.

b) Creșterea calității suportului profesional pentru psihologi

- reglementări simple, clare, care susțin profesioniștii în raport cu competitorii de pe piață,
- bancă de recomandări și opțiuni de voluntariat și practică profesională,
- bancă de resurse cu informații juridice și financiar-contabile,
- înființarea unui centru de informare și suport pentru integrarea profesională a psihologilor debutanți,
- susținerea practicii bazate pe cercetare științifică, prin acces la resurse de documentare științifică,
- ghiduri de bune practici, ghiduri de proceduri pentru diferite activități profesionale specifice.

10. Internaționalizare

- recunoașterea atestatelor și a competențelor la nivelul UE (mobilitate pe piața muncii europeană),
- racordarea la evoluțiile internaționale / standardele internaționale,
- parteneriate relevante cu asociații europene / internaționale,
- recunoașterea formării și practicii realizate în străinătate,
- relații directe cu EFPA și cu alte asociații similare din Europa și alte state,
- raportarea la bunele practici din alte state,
- implementarea EuroPsy.